

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 24 lutego 2020 r.

BADK.DPK.133.130.2019 MKo

P10-31/19	Data wpływu petycji 9 grudnia 2019 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 21 lutego 2020 r.

ZMIANA PRZEPISÓW

TEMAT

**ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PRODUKT NIEBEZPIECZNY
REGRES SKARBU PAŃSTWA DO SĘDZIÓW ZA WADLIWE WYROKI
UJAWNIEŃ RACHUNKÓW BANKOWYCH PRZEDSIĘBIORCÓW
WYŁUDZENIE USŁUGI PRAWNEJ I LEKARSKIEJ**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Renata Sutor.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany:

- prawa cywilnego w zakresie wprowadzenia wyłącznej odpowiedzialności cywilnej producenta za produkt niebezpieczny, regresu Skarbu Państwa w stosunku do sędziów sądów za wydanie wadliwych orzeczeń, instytucji pozwu rodzinnego,

- prawa bankowego i ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy poprzez upublicznienie numeru konta bankowego każdego przedsiębiorcy oraz

- prawa karnego i prawa o wykroczeniach, w celu wprowadzenia przestępstwa wyłudzenia usługi (prawnej, lekarskiej).

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autorka petycji uważa, że odpowiedzialność za produkt niebezpieczny w całości powinien ponosić jego producent, a nie sprzedawca. W związku z tym postuluje zmianę Kodeksu cywilnego w celu wprowadzenia przepisów, które będą stanowić o wyłącznej odpowiedzialności producenta za produkt niebezpieczny.

W zakresie dochodzenia odszkodowań wynikających ze szkody za produkt niebezpieczny autorka petycji wnioskuje wprowadzenie do Kodeksu postępowania cywilnego instytucji pozwu rodzinnego, który mógłby zostać złożony przez co najmniej 2 członków rodziny osoby poszkodowanej.

Ponadto, w petycji zaproponowano wprowadzenie do Kodeksu karnego przestępstwa, które stanowić będzie o odpowiedzialności karnej dla producenta za produkt niebezpieczny (w szczególności leczniczy), którego wprowadzenie do obrotu spowodowało ciężki uszczerbek na zdrowiu dla wielu osób.

Kolejny postulat petycji dotyczy dodania do Kodeksu cywilnego instytucji regresu Skarbu Państwa w stosunku do sędziego sądu, który brał udział w wydaniu wadliwego wyroku. Uprawnioną instytucją do wytoczenia powództwa w imieniu Skarbu Państwa byłaby Prokuratura Generalna. Ponadto, każdy kto wykonuje zawód sędziego sądu, powinien posiadać ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej na podobnych zasadach, jakie obowiązują w samorządach adwokatów czy radców prawnych.

Jednocześnie autorka petycji postuluje zmianę ustawy - Praw bankowe oraz ustawy o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla

Przedsiębiorcy w celu wprowadzenia obligatoryjnego publikowania numerów rachunków bankowych w rejestrach przedsiębiorców (CEIDG i KRS). W opinii autorki petycji, każdy kto dokonuje przelewu środków finansowych za pomocą bankowości elektronicznej, powinien mieć możliwość identyfikowania rachunku bankowego przedsiębiorcy na podstawie nr NIP.

Zmiana powyższa ma na celu umożliwienie obywatelom dokonania weryfikacji prawidłowości numeru rachunku bankowego przedsiębiorcy. Zdaniem autorki petycji postulat ten przyczyni się do znacznej poprawy przejrzystości obrotu gospodarczego.

Następnym postulatem petycji jest wprowadzenie do Kodeksu karnego przepisu stanowiącego o przestępstwie wyłudzenia usługi prawnej oraz lekarskiej. Nadto, autorka petycji wnosi o wprowadzenie powyższego typu czynu zabronionego jako wykroczenia do Kodeksu wykroczeń. Sposób wyznaczania granicy dzielącej przestępstwo i wykroczenie powinien być ustalony na takich samych zasadach jak w przepisie dotyczącym kradzieży lub przywłaszczenia rzeczy ruchomej (art. 119 § 1 k.w.).

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 77 ust. 1 stanowi: każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej.

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 ze zm.) w art. 417 § 1 stanowi, że za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Jeżeli wykonywanie zadań z zakresu władzy publicznej zlecono, na podstawie porozumienia, jednostce samorządu terytorialnego albo innej osobie prawnej, solidarną odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę ponosi ich wykonawca oraz zlecająca je jednostka samorządu terytorialnego albo Skarb Państwa (417 § 2).

Jeżeli kilka osób ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, ich odpowiedzialność jest solidarna. Natomiast, jeżeli szkoda jest wynikiem działania lub zaniechania kilku osób, ten, kto szkodę naprawił, może żądać od pozostałych zwrotu odpowiedniej części zależnie od okoliczności, a zwłaszcza od winy danej osoby oraz od stopnia, w jakim przyczyniła się do powstania szkody.

Ten, kto naprawił szkodę, za którą jest odpowiedzialny mimo braku winy, ma

zwrotne roszczenie do sprawcy, jeżeli szkoda powstała z winy sprawcy (art. 441 § 1, 2 i 3).

Zgodnie z art. 449¹ § 1, ten kto wytwarza w zakresie swojej działalności gospodarczej (producent) produkt niebezpieczny, odpowiada za szkodę wyrządzoną przez ten produkt.

Kodeks cywilny wprowadza również definicję produktu niebezpiecznego przez który rozumie się produkt niezapewniający bezpieczeństwa, jakiego można oczekiwać, uwzględniając normalne użycie produktu. O tym, czy produkt jest bezpieczny, decydują okoliczności z chwili wprowadzenia go do obrotu, a zwłaszcza sposób zaprezentowania go na rynku oraz podane konsumentowi informacje o właściwościach produktu. Produkt nie może być uznany za niezapewniający bezpieczeństwa tylko dlatego, że później wprowadzono do obrotu podobny produkt ulepszony.

Zgodnie z art. 449⁵ § 1 wytwórca materiału, surowca albo części składowej produktu odpowiada tak jak producent, chyba że wyłączną przyczyną szkody była wadliwa konstrukcja produktu lub wskazówki producenta. Ponadto, taką samą odpowiedzialność ponosi ten kto podając się za producenta umieszcza na produkcie swoją nazwę, znak towarowy lub inne oznaczenie odróżniające. Tak samo odpowiada ten, kto produkt pochodzenia zagranicznego wprowadza do obrotu krajowego w zakresie swojej działalności gospodarczej - importer - (449⁵ § 2).

Art. 449⁵ § 3 stanowi, że producent oraz osoby wymienione w paragrafach poprzedzających odpowiadają solidarnie.

Jeżeli nie wiadomo, kto jest producentem, importerem, wytwórcą materiału, surowca, części składowej produktu wówczas odpowiada ten, kto w zakresie swojej działalności gospodarczej zbył produkt niebezpieczny, chyba że w ciągu miesiąca od daty zawiadomienia o szkodzie wskaże poszkodowanemu osobę i adres producenta, importera, wytwórcy materiału, surowca, części składowej produktu (art. 449⁵ § 4).

Jeżeli zbywca produktu nie może wskazać producenta ani osób wskazanych w 449⁵ § 4, zwalnia go od odpowiedzialności wskazanie osoby, od której sam nabył produkt.

Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie zgodności (Dz. U. z 2019 r. poz. 155) w art. 45 stanowi, że kto wprowadza do obrotu lub oddaje do użytku wyrób niezgodny z zasadniczymi wymaganiami, podlega grzywnie.

Zgodnie z art. 46 ustawy, kto umieszcza oznakowanie zgodności na wyrobie, który nie spełnia zasadniczych lub szczegółowych wymagań albo dla którego producent lub jego upoważniony przedstawiciel nie wystawił deklaracji zgodności, podlega grzywnie. Tej samej karze podlega ten kto umieszcza na wyrobie znak podobny do oznakowania

zgodności, mogący wprowadzić w błąd użytkownika, konsumenta lub dystrybutora tego wyrobu, podlega grzywnie.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1950) w art. 160 § 1 stanowi: kto naraża człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Nie podlega natomiast karze za przestępstwo określone ten sprawca, który dobrowolnie uchylił grożące niebezpieczeństwo (160 § 4).

Art. 286 § 1 stanowi, że kto w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadza inną osobę do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Tej samej karze podlega, kto żąda korzyści majątkowej w zamian za zwrot bezprawnie zabranej rzeczy. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2019 r. poz. 821 ze zm.) w art. 121 § 1 stanowi: kto, pomimo nieuiszczenia dwukrotnie nałożonej na niego kary pieniężnej określonej w taryfie, po raz trzeci w ciągu roku bez zamiaru uiszczenia należności wyłudza przejazd koleją lub innym środkiem lokomocji, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

Tej samej karze podlega, kto bez zamiaru uiszczenia należności wyłudza pożywienie lub napój w zakładzie żywienia zbiorowego, przejazd środkiem lokomocji należącym do przedsiębiorstwa niedysponującego karami pieniężnymi określonymi w taryfie, wstęp na imprezę artystyczną, rozrywkową lub sportową, działanie automatu lub inne podobne świadczenie, o którym wie, że jest płatne.

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2020 r. poz. 106) w art. 96b ust. 1 stanowi, że Szef Administracji Skarbowej prowadzi w postaci elektronicznej wykaz podmiotów: w odniesieniu do których naczelnik urzędu skarbowego nie dokonał rejestracji albo które wykreślił z rejestru jako podatników VAT, zarejestrowanych jako podatnicy VAT, w tym podmiotów, których rejestracja podatników VAT została przywrócona.

Wykaz jest udostępniany w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych w sposób umożliwiający sprawdzenie, w tym automatycznie, czy podmiot znajduje się w wykazie na

wybrany dzień, przypadający nie wcześniej niż w okresie 5 lat poprzedzających rok, w którym podmiot jest sprawdzany. Wykaz zawiera m.in. następujące dane:

- 1) firmę (nazwę) lub imię i nazwisko;
- 2) numer, za pomocą którego podmiot został zidentyfikowany na potrzeby podatku, jeżeli taki numer został przyznany;
- 3) numer identyfikacyjny REGON, o ile został nadany;
- 4) numer PESEL, o ile podmiot posiada;
- 5) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, o ile został nadany;
- 6) adres siedziby - w przypadku podmiotu niebędącego osobą fizyczną;
- 7) numery rachunków rozliczeniowych, o których mowa w art. 49 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, lub imiennych rachunków w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, której podmiot jest członkiem, otwartych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Do Sejmu 3 stycznia 2020 r. wpłynęła petycja tej autorki o tożsamy wniosek i treści (BKSP-145-IX-42/20), 13 stycznia 2020 r. petycję skierowano do rozpatrzenia przez sejmową Komisję do Spraw Petycji.

Ponadto, tożsama petycja została złożona do Kancelarii Prezydenta RP oraz Ministerstwa Sprawiedliwości, gdzie oczekuje na rozpatrzenie.

INFORMACJE DODATKOWE:

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 lipca 2006 r. w sprawie sygn. akt III KK 19/06 wyjaśnił, że Przy przestępstwie oszustwa przedmiotem ochrony jest mienie w szerokim rozumieniu tego pojęcia, obejmującym wszelkie prawa majątkowe, rzeczowe i obligacyjne, w tym także usługi, świadczenia, zyski lub pożytki stanowiące majątek. W tym aspekcie termin mienie jest odnoszony do całokształtu sytuacji majątkowej danego podmiotu. Przedmiotem przestępstwa oszustwa mogło też być wynagrodzenie za zamówione dzieło¹, którego niezapłacenie nie stanowi wyłudzenia „innego podobnego świadczenia” w rozumieniu art. 121 § 2 k.w. Z punktu widzenia przedmiotu czynności wykonawczej, norma art. 121 § 2 k.w. wcale nie wyłącza z obszaru przestępstwa oszustwa ani wszystkich usług, ani usług transportowych w szczególności, ani też nie nakazuje traktować ich jako nie należących do kategorii mienia w rozumieniu art. 286 § 1 k.k. Analiza sytuacji wymienionych w przepisie art. 121 § 2 k.w. w powiązaniu ze znamieniem czasownikowym

¹ SN w uchwale z 24 stycznia 1973 r., VI KZP 69/72] OSNKW 1973.

„wyłudza”, nie pozostawia wreszcie wątpliwości i co do tego, że ustawodawcy chodziło o przeniesienie do kategorii wykroczeń jedynie grupy drobnych zachowań polegających na skorzystaniu ze świadczeń udostępnianych jako usługi jednorazowe i opłacanych w drodze uiszczenia ceny posiłku albo napoju, nabycia biletu wstępu lub przejazdu, żetonu uruchamiającego automat itp. Przekonuje o tym właśnie dobór sytuacji faktycznych zamieszczonych w katalogu znajdującym się w dyspozycji art. 121 § 1 i 2 k.w. Ich cechą wspólną jest też powinność uiszczenia opłaty z góry lub – najpóźniej – niezwłocznie po skorzystaniu ze świadczenia. Zatem, tylko ta grupa sytuacji, jako inaczej kwalifikowanych, jest wyłączona z zakresu dyspozycji art. 286 § 1 k.k.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 września 2012 r. w sprawie sygn. akt III CZP 48/12 wyjaśnił, że nie rozważając bliżej statusu sędziów, poddanego szczególnej regulacji w Konstytucji oraz w ustawie o ustroju sądów powszechnych, trzeba przede wszystkim stwierdzić, że sędziowie nie korzystają z immunitetu w sprawach cywilnych i żaden przepis nie wyłącza ich cywilnej odpowiedzialności deliktowej wobec poszkodowanego za szkody wyrządzone niezgodnym z prawem działaniem i zaniechaniem przy wykonywaniu władzy sądowniczej oraz przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia. To, że na podstawie z art. 417 i art. 417¹ § 2 k.c. za takie szkody ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa, nie wyłącza osobistej odpowiedzialności sędziego na podstawie art. 415 k.c., który odpowiada wówczas solidarnie ze Skarbem Państwa (art. 441 § 1 k.c.).

OPRACOWAŁ

Maciej Kowalski

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz